

Autor: Marianna Ulanicka-Raczyńska

Tytuł: **Metodyka wyznaczania kierunków zagospodarowania przestrzennego obszarów przemysłowych ze szczególnym uwzględnieniem historycznego użytkowania**

Stron	154
Rysunków	30
Tabel	24
Pozycje bibliograficznych	186
Dodatków	0
Załączników	9

Słowa kluczowe: rewitalizacja, obszary przemysłowe, systemy wspomagania decyzji, rozmyte mapy kognitywne

Współcześnie miasta ponoszą negatywne konsekwencje związane z degradacją przestrzeni jaka powstała w wyniku historycznej działalności przemysłowej. Po upadku przemysłu ciężkiego została jego spuścizna w postaci licznych problemów natury społecznej, środowiskowej i gospodarczej. Wśród obecnie obserwowanych konsekwencji bezpośrednio związanych z historyczną działalnością przemysłową są m. in. historyczne zanieczyszczenia powierzchni ziemi czy brak sprawiedliwości środowiskowej. Substancje niebezpieczne od dawna były łączone z działalnością przemysłu ciężkiego, dlatego przy zmianie przeznaczenia gruntów przemysłowych historyczna działalność i historyczne użytkowanie powinny być szczegółowo weryfikowane.

Ponowne zagospodarowanie terenów przemysłowych z uwagi na dużą skalę degradacji stanowi istotny problem wielu miast Polski. Konieczna jest rewitalizacja takich obszarów, wymaga ona jednak skoordynowanych działań o kompleksowym charakterze, a także odpowiednich narzędzi. Dostępne rozwiązania w zakresie wyboru kierunków zagospodarowania przestrzennego obszarów przemysłowych stosowane w procesie ich rewitalizacji są niewystarczające, dlatego istnieje potrzeba opracowania odpowiedniej metodyki.

Badania przeprowadzone w ramach pracy doktorskiej podzielone były na trzy główne części, na które składało się pięć pomniejszych etapów. Głównym celem prac badawczych było opracowanie metodyki wyboru kierunków zagospodarowania przestrzennego obszarów przemysłowych ze szczególnym uwzględnieniem historycznego użytkowania.

Pierwsza część obejmowała studia literaturowe w zakresie analizy potrzeb rewitalizacji terenów przemysłowych z uwzględnieniem skali degradacji przestrzeni, kosztów społecznych, środowiskowych oraz gospodarczych, co pozwoliło na identyfikację luk wiedzy w procesie rewitalizacji terenów przemysłowych. Następnie ze wszystkich terenów przemysłowych w Polsce wybrano obszar badań, którym jest miasto Starachowice, z uwagi na wielowiekowe przemysłowe tradycje ośrodka. Badania zawężono do terenów po przemyśle hutniczym, bowiem jest to pierwotna działalność przemysłowa w tym miejscu – wszystkie kolejne pojawiały się w jej następstwie, a ponadto niesie ona za sobą znaczne

obciążenie w postaci historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi. Na tym etapie przeprowadzono szczegółowe prace badawcze terenu obejmujące: badania terenowe, analizy laboratoryjne oraz studia materiałów archiwalnych.

W drugiej części skupiono się na budowie metodyki wyboru kierunków zagospodarowania przestrzennego obszarów przemysłowych, którą osadzono na gruncie teorii decyzji. Opracowanie metodyki obejmowało etapy takie jak charakterystyka systemów wspomagania decyzji wykorzystywanych w rewitalizacji terenów przemysłowych i identyfikacja ich braków, opracowanie architektury metodyki obejmującej bazę wiedzy oraz mechanizm wnioskowania oparty o narzędzia jakimi są rozmyte mapy kognitywne oraz zmodyfikowana przez autorkę macierz Leopolda.

W trzeciej części testowano opracowaną metodykę na terenie pohutniczym w centrum miasta Starachowice – Szlakowisku, który podlega spontanicznym zmianom od czasu zakończenia pracy pieca hutniczego w celu weryfikacji jej założeń i sposobu działania.

Przeprowadzane badania i analizy pozwoliły na sformułowanie wniosków o charakterze jednostkowym (dla terenu Szlakowiska), jak również ogólnym. Opracowana metodyka może mieć uniwersalne zastosowanie, a jej wdrożenie ułatwi optymalny wybór kierunków zagospodarowania przestrzennego obszarów przemysłowych, ze szczególnym uwzględnieniem historycznego użytkowania.

Monique Ulenich - Rayzels